

Nr 362

Av herr **Bengtsson** i Landskrona m. fl., om försöksverksamhet med företagsdemokrati inom den kommunala sektorn.

Inom den statliga och enskilda sektorn av näringslivet har påbörjats eller planerats olika former av försöksverksamhet inom ramen för den aktivitet inom arbetslivet som går under beteckningen företagsdemokrati. Begreppet företagsdemokrati är i sig självt svårdefinierbart. Det torde dock i sig bl. a. inrymma sådana för den enskilde arbetstagaren betydelsefulla företeelser som arbetstillfredsställelse och behovstillfredsställelse. Ett försök att analysera dessa två företeelser ger vid handen att en god *arbetstillfredsställelse* för den enskilde arbetstagaren kan innebära att denne gentemot sitt arbete och sin arbetssituation har en känsla av att

- ha ett intressant arbete
- ha ett meningsfyllt arbete
- arbeta i en god miljö
- komma till sin rätt vad gäller kunskaper och färdigheter inom sitt yrkesområde
- kunna påverka sin arbetssituation.

Den hittillsvarande arbetsvetenskapliga forskningen har emellertid i stor utsträckning varit inriktad på att faktorer *utanför* individen själv skulle bestämma graden av arbetstillfredsställelse, d. v. s. arbetsledningsprinciper, arbetsgruppernas sammansättning, arbetsutformning, löner, avancementsmöjligheter, arbetstider etc. I mindre utsträckning har forskning och försöksverksamhet i anslutning härtill varit inriktade på individen själv. I den mån så har skett har man sökt analysera något slags genomsnittsindivid som saknar motsvarighet i verkligheten. Kort sagt: forskningen har varit för ensidig. Enligt vårt förmenande har man nämligen bortsett från individens krav på att få vissa fundamentala behov tillgodosedda *samtidigt* som den ovan beskrivna arbetstillfredsställelsen beaktas.

I arbetet med att skapa ett företagsdemokratiskt klimat måste man ta hänsyn till *såväl* arbetstillfredsställelsen *som* behovstillfredsställelsen. Brister i dessa två typer av tillfredsställelse har återverkningar på

- arbetsprestationen
- den mentala hälsan
- närvaro i arbetet
- personalomsättningen
- olycksfallsbenägenheten m. m.

Erfarenheterna från i Storbritannien och Norge företagna undersökningar har visat att det inte är till fyllest med enbart teoretiska resonemang kring företagsdemokratien och denna närliggande frågor. Hypoteserna måste omsättas i praktiska försök som kräver omfattande förberedelser och relativt långa försöksperioder för att ge underlag för beslut om mera bestående förändringar. Det är därför glädjande att man inom olika områden börjat utredningar och praktiska försök.

Inom en betydelsefull sektor av den offentliga verksamheten, den primär- och landstingskommunala, kan dock enligt vårt förmenande av formella skäl inte vidtagas sådana företagsdemokratiska försök som exempelvis att delegera beslutanderätt till företagsnämnderna i ärenden av exempelvis personalvårdande karaktär eller då det gäller att besluta om belöningar för förbättringsförslag. Denna senare möjlighet finns redan nu på det statliga området.

Då det synes oss angeläget att möjligheter öppnas för den kommunala sektorn att få bedriva och delta i den pågående försöksverksamheten för att finna lämpliga former för företagsdemokrati, är det önskvärt att en lagändring kommer till stånd som jämställer de bägge grenarna av den offentliga sektorn i det nu aktuella avseendet i syfte att skapa förutsättningar för en god arbetstillfredsställelse hos de anställda på de kommunala arbetsplatserna.

Aberopande det ovan anförda hemställes,

att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t begär förslag till sådana ändringar i kommunallagarna att försöksverksamhet med företagsdemokrati kan genomföras även inom de kommunala sektorerna.

Stockholm den 27 januari 1970

Hugo Bengtsson (s)
i Landskrona

Vilhelm Björk (s)
i Påarp

Nils Fridolfsson (s)
i Rödeby
